

Postacie władców z historii i literatury

W pracy swojej pragnę postawić tezę dotyczącą władcy-człowieka, od którego zależy dobro innych ludzi, zwycięstwa narodu, realizowanie prawa oraz przestrzeganie norm etycznych. Terencjusz, żyjący w antyku, jest twórcą humanizmu, najwyższą kategorią którego jest człowiek, stąd hasło: „Człowiekiem jestem i nic co ludzkie nie jest mi obce”.

Władcą i założycielem świata był Bóg, o czym mówi kosmogonia biblijna w Księdze Genesis. Stwórca z chaosu wyłonił dobro i zło. Dobrem było światło, dzień, oddzielenie. Złem zaś – ciemność, pustkowienie, bezład. Na końcu stworzył człowieka, dając mu władzę i mądrość, ale obdarzając go także słabością, która powodowała zło.

Władcy greccy to nie tylko królowie, ale także ci, którzy władali jako przywódcy wojsk. Przykładem tego jest dzieło Homera „Iliada”, gdzie mamy postacie władców, wśród nich Agamemnona. Był królem, dowódcą wojsk i doskonałym żołnierzem. Jemu podlegał Achilles, który wobec swojego przywódcy nie krył pychy, zarozumiałstwa i poczucia wyższości. Agamemnon, jako główny dowodzący, odważył się zabrać Achillesowi brankę Bryzejdę, co spowodowało wycofanie się Achillesa z pola bitwy, a tym samym śmierć Patroklosa.

Władca antyczny miał ograniczoną siłę działania, ponieważ o losach jego decydowali bogowie, stąd losy wojny grecko-trojańskiej były z góry przesądzone. Władcą, który zasłynął z odwagi i honoru, był Leonidas, król Sparty, który w bohaterskiej walce z Persami oddał życie na polu chwały. Takie postawy kreował twórca liryki greckiej Tyrtajos, ucząc władców, jakimi być powinni. Dowodził, że śmierć w obronie ojczyzny jest piękna, zaś hańbą było poddanie się wrogowi. W swoich wierszach prezentował walecznych bohaterów, broniących

najwyższego dobra, jakim jest kraj. Te wzorce postawy tyrtejskiej realizowali władcy antyczni.

Postacią niezwykle ciekawą i powodującą wzruszenie jest Priam, król Troi i ojciec Hektora, który zabił Patroklosa. Jego śmierć spowodowała chęć zemsty Achillesa na Hektorze, który mścił się później na ciele zabitego, włócząc je wokół Troi.

Zastanawiając się nad władcami tamtego okresu, dochodzę do wniosku, że każdy z nich był wcieleniem wierności wobec swojej ojczyzny, często wbrew swojemu przekonaniu. Dowodem na to jest postępowanie Kreona, władcy Teb, bohatera dramatu Sofoklesa „Antygona”. Król ten objął władzę w mieście udręczonym strasznymi klęskami. Budował swój autorytet rozkazami, które miały budzić strach, np. skazanie na śmierć Antygony, która w imię praw boskich pragnęła pochować swojego brata. Władca, chcąc zapobiec czynom bratobójczym, które wcześniej miały miejsce w państwie, staje się okrutny wobec najbliższych członków rodziny królewskiej. Pragnie władzy niepodważalnej, aby zapewnić spokój w państwie. Boi się anarchii w Tebach. Zakaz grzebania Polinejkesa wykracza jednak poza uprawnienia człowieka-władcy, łamiąc prawa boskie. Kreon jest ambitny, lecz brak mu rozwagi. Nie słucha rad i prośb najbliższych, nawet syna, który stwierdza: „Marne to państwo, co li władcy służy”. Zbyt późno zrozumiał swój błąd, niemalże na gruzach własnego losu – wtedy, gdy giną jego najbliżsi, a mieszkańcy państwa buntują się przeciwko niemu. Władca zostaje sam, a samotność jest jego karą.

Zastanawiając się nad postępowaniem Kreona, dochodzę do wniosku, że pełnienie władzy jest niezwykle trudne. Władca musi wyrzec się subiektywizmu i osobistych uczuć. Podejmując ten obowiązek, każdy z władców przesądzał o swoim losie. Wiedział, że na szali zwycięstwa musi położyć własny honor i godność, rezygnując z sfery osobistej.

Neron, żyjący w pierwszym wieku naszej ery, był władcą o niskich walorach moralnych, egotystycznym i zapatrzonym w

siebie. Uważał siebie za wybitną indywidualność o niepowtarzalnym talencie poetyckim, a scenografią do jego występów miał być pożar Rzymu. By dojść do władzy i utrzymać się przy niej, dokonał szeregu morderstw. Jakże odmiennie prezentuje się ta postać władcy.

Na podstawie poznanych tekstów literackich należy domniemać, że epoka antyku stworzyła wzorzec osobowościowy króla, władcy i przywódcy. Musiała to być osoba o bardzo silnym charakterze, niepodważalnych decyzjach, uparta i bezwzględnie dążąca do celu. We wstępie pracy nawiązałem do myśli Terencjusza, by udowodnić, że władza nie może być obca człowiekowi. Literatura stawia przed nami problemy dotyczące umiejętności pełnienia władzy i daje przestrogi współczesnym, jak pełnić obowiązki władzy, by zachować wartości humanistyczne i być zgodnym z założeniami humanistów.

Przenosząc się do Egiptu, spotykamy faraona Ramzesa XIII, bohatera powieści „Faraon” Bolesława Prusa. Ramzes XIII, pełen ambicji i energii, pragnął reformować państwo i uniezależnić je od wszechwładnych kapłanów. Jego rządy miały być sprawiedliwe, ale młody faraon szybko zderzył się z brutalną rzeczywistością polityki. Ramzes XIII stał przed trudnym wyborem: dobro państwa kontra dobro własnej duszy. Jego zmagania symbolizują wieczny konflikt pomiędzy ideą sprawiedliwego władcy a rzeczywistością rządzenia.

Z kolei w literaturze starożytnego Rzymu spotykamy Nerona, którego postać jest skrajnie odmienna od opisywanych wcześniej władców. Neron, jako cesarz, był nie tylko despotyczny, ale także bezwzględnie egocentryczny. Jego panowanie naznaczone było terrorem i ekstrawagancją. Neron stanowi przykład tego, jak władza może skorumpować człowieka, prowadząc do moralnego upadku. Jego rządy pełne były intryg, brutalnych mordów oraz chaosu, co ostatecznie doprowadziło do jego upadku. Postać Nerona jest przestrogą przed absolutną władzą bez kontroli moralnej.

Kolejnym przykładem władcy z literatury jest Makbet z tragedii Szekspira. Makbet, początkowo lojalny wasał króla Duncana, staje się żądny władzy po przepowiedni trzech wiedźm. Jego ambicja prowadzi go do morderstwa i zdrady, co skutkuje krwawym terrorem w jego rządach. Makbet ilustruje, jak pragnienie władzy za wszelką cenę może zniszczyć nie tylko samego władcę, ale także cały naród. Jego tragiczny upadek jest lekcją o konsekwencjach moralnego upadku władcy.

W średniowieczu ideał władcy prezentuje król Artur, bohater legend arturiańskich. Artur, wspomagany przez rycerzy Okrągłego Stołu, rządzi Camelotem z mądrością i sprawiedliwością. Jego rządy opierają się na kodeksie rycerskim, który promuje honor, odwagę i szlachetność. Legenda o Królu Arturze ukazuje, że idealny władca to ten, który kieruje się nie tylko siłą, ale także mądrością i etyką.

W kontekście polskiej literatury warto wspomnieć o królu Bolesławie Chrobrym, pierwszym koronowanym królu Polski. Jego postać, zarówno w historii, jak i literaturze, jest symbolem jedności i siły państwa. Chrobry dążył do wzmocnienia państwa, prowadząc liczne kampanie wojenne i zabiegając o uznanie na arenie międzynarodowej. Jego rządy były zdeterminowane przez dążenie do stabilności i dobrobytu narodu.

Porównując te różnorodne postacie władców z historii i literatury, możemy dostrzec, jak złożone jest pełnienie władzy. Każdy władca staje przed wyzwaniem, które testują jego moralność, siłę charakteru i zdolność do podejmowania trudnych decyzji. Literatura dostarcza nam licznych przykładów władców, którzy, pomimo różnic kulturowych i historycznych, musieli mierzyć się z podobnymi dylematami.

Wnioskując, epoka antyku i kolejne wieki stworzyły wzorzec osobowości króla, władcy i przywódcy, który musiał posiadać nie tylko siłę i determinację, ale także mądrość i moralność. Władza nie może być obca człowiekowi, ale pełnienie jej wymaga umiejętności balansowania między osobistymi ambicjami a dobrem

narodu. Literatura, zarówno antyczna, jak i współczesna, daje nam cenne lekcje i przestrogi, jak pełnić obowiązki władzy, by pozostać wiernym wartościom humanistycznym.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.